

## BELGISCHE SENAAT

VERGADERING VAN 9 JUNI 1937.

**Verslag uit naam der Commissie van Justitie belast met het onderzoek van het Wetsontwerp waarbij amnestie wordt verleend voor sommige tusschen 4 Augustus 1914 en 4 Augustus 1919 gepleegde misdaden en wanbedrijven.**

*(Zie de n<sup>rs</sup> 109, (buitengewone zitting 1936), 278, 331 en de Handelingen van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, vergaderingen van 19 en 20 Mei en 2 Juni 1937; n<sup>r</sup> 247 van den Senaat.)*

## SÉNAT DE BELGIQUE

SÉANCE DU 9 JUIN 1937.

**Rapport de la Commission de la Justice chargée d'examiner le Projet de loi amnistiant certains crimes et délits commis entre le 4 août 1914 et le 4 août 1919.**

*(Voir les n<sup>os</sup> 109 (session extraordinaire de 1936) 278, 331 et les Annales parlementaires de la Chambre des Représentants, séances des 19 et 20 mai et 2 juin 1937; le n<sup>o</sup> 247 du Sénat).*

Aanwezig : de heeren Pierre VAN FLETEREN, voorzitter; CROKAERT, COENEN, DE CLERCQ (J.), DE CLERCQ (J.-J.), DELVAUX, DIERCKX, DISIÈRE, GILLON, HANQUET, LEBEAU, LEGRAND, ORBAN, ROLIN, SOUDAN, TEMMERMAN, VAN DIEREN, VERGEYLEN, VINCK, VOLCKAERT en VAN EYNDONCK, verslaggever.

MEVROUWEN, MIJNE HEEREN,

Uw Commissie van Justitie heeft kennis genomen van het wetsontwerp waarbij amnestie wordt voorzien voor sommige misdrijven tusschen 4 Augustus 1914 en 4 Augustus 1919 gepleegd.

Het Wetsontwerp voorziet geen algemeene en onvoorwaardelijke amnestie. Het stelt beperkingen daar :

1<sup>o</sup> het recht van verkiesbaarheid, tengevolge van een terdoodveroordeeling verloren, wordt niet terugverkregen;

2<sup>o</sup> in geen geval kan de amnestie aan de rechten van den Staat worden tegengesteld;

3<sup>o</sup> de titels, graden, openbare ambten, bedieningen en diensten, waarvan de veroordeelden krachtens artikel 19 van het Wetboek van Strafrecht ontzet werden, worden hun niet teruggegeven.

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre Commission de la Justice a pris connaissance du projet de loi amnistiant certains crimes et délits commis entre le 4 août 1914 et le 4 août 1919.

Le projet de loi ne prévoit pas d'amnistie générale et inconditionnelle. Il comporte des restrictions :

1<sup>o</sup> le droit d'éligibilité perdu ensuite d'une condamnation à mort n'est pas restitué;

2<sup>o</sup> dans aucun cas, l'amnistie ne peut être opposée aux droits de l'Etat;

3<sup>o</sup> ne sont pas restitués aux condamnés les titres, grades, fonctions, emplois et offices publics dont ils ont été destitués en vertu de l'article 19 du Code pénal.

Bij de beraadslaging, waarop de hh. van Zeeland, Eerste Minister, en de Laveleye, Minister van Justitie, alsook vele senatoren, niet-leden van de Commissie, aanwezig waren, werden er aan de Ministers een viertal vragen gesteld en twee amendementen ingediend.

Bij artikel 1 stellen een paar leden voor de woorden : « amnestie wordt verleend... » te vervangen door de woorden : « de Koning zal amnestie kunnen verleen en ingevolge een besluit waarover, in den Ministerraad, werd beraadslaagd ».

De achtbare leden zijn van oordeel dat hierdoor een pijnlijke discussie en een verdeelde stemming in den Senaat zouden voorkomen worden, en doordat elk geval afzonderlijk zou kunnen behandeld worden, de oplossing ook rechtvaardiger zou zijn en aldus ook beter zou begrepen worden door de openbare opinie.

De Commissie heeft dit amendement met algemeene stemmen verworpen, op grond van het feit dat : 1<sup>o</sup> het Parlement zijn verantwoordelijkheid dient te nemen en deze niet aan derden mag overdragen; 2<sup>o</sup> dat met de gevallen verschillend te laten beslechten, de kwestie bestendig de openbare opinie zou blijven beroeren, wat het tegenovergestelde is van hetgeen wordt beoogd.

Bij artikel 1, paragraaf 3, alinea 2, stellen een paar leden voor — in akkoord met de fractie welke zij vertegenwoordigen — den tekst van deze alinea te vervangen door den volgende tekst :

« Evenwel zullen de politieke rechten niet teruggeven worden aan de genietters van de huidige amnestie ».

Hiertegen wordt aangevoerd dat een gelijkluidend amendement in de Kamer der Volksvertegenwoordigers werd verworpen. Dit amendement werd vervolgens met meerderheid van stemmen afgewezen.

Lors de la discussion à laquelle assistaient MM. van Zeeland, Premier Ministre, de Laveleye, Ministre de la Justice, ainsi que de nombreux sénateurs ne faisant pas partie de la Commission, quatre questions furent posées aux Ministres et deux amendements furent proposés.

A l'article 1<sup>er</sup>, certains membres proposent de substituer aux mots : « Sont amnistiées » les mots : « Le Roi pourra amnistier par arrêté délibéré en Conseil des Ministres : ... ».

Les auteurs de cet amendement estiment qu'on pourra prévenir de la sorte une discussion pénible et un vote partagé au sein du Sénat. Chaque cas pourrait être traité en particulier, la solution, par le fait, serait plus équitable et mieux comprise par l'opinion publique.

La Commission, à l'unanimité, a rejeté cet amendement en considération du fait que : 1<sup>o</sup> le Parlement doit prendre ses responsabilités et ne peut les déléguer à des tiers; 2<sup>o</sup> en donnant une solution différente aux cas envisagés, la question continuerait à envenimer l'opinion publique, ce qui serait le contraire du but poursuivi.

A l'article 1<sup>er</sup>, paragraphe 3, alinéa 2, quelques membres — d'accord avec la fraction qu'ils représentent — proposent de remplacer le texte de cet alinéa par le texte suivant :

« Toutefois, les droits politiques ne seront pas restitués aux bénéficiaires de la présente amnistie ».

On a objecté à cette proposition qu'un amendement analogue avait été rejeté par la Chambre des Représentants. Au sein de votre Commission, l'amendement fut rejeté à la majorité des voix.

Een lid stelt de vraag of de Staat met de toepassing van deze wet voor uitzonderlijke uitgaven komt te staan.

De Heer Minister van Justitie verklaart dat als gevolg van deze wet, de Schatkist hoegenaamd geen uitgaven zal te dragen hebben.

Een lid stelt de vraag of alle veroordeelden door het huidige wetsontwerp geamnestieerd worden. De Minister van Justitie antwoordt hierop ontkennend en verklaart dat gevallen van spionage ervan uitgesloten zijn.

De vraag werd gesteld te weten of de bij verstek terdoodveroordeelden onder de toepassing der bepaling zouden vallen. De Commissie heeft geoordeeld dat deze wel de beteekenis was van den door de Kamer goedgekeurden tekst.

Immers, waar het ontwerp spreekt over de terdoodveroordeelden, bedoelt het diegenen wier veroordeeling krachtens de wet van 1929 « onherroepelijk » werd verklaard, terwijl alleen de straffen onuitvoerbaar werden verklaard.

Trouwens uit de bespreking in de Kamer en inzonderheid uit de opgave van het aantal personen, door het amendement der Regeering bedoeld, blijkt dat deze werkelijk de bedoeling der Kamer is geweest.

Een lid heeft niettemin volgend amendement ingediend :

« Aan de laatste alinea van artikel 1 het volgende toe te voegen :

« ... hetzij dat het veroordeelings-arrest werd gewezen op tegenspraak of bij verstek, hetzij dat deze veroordeeling al dan niet onherroepelijk werd verklaard krachtens de bepalingen der wet van 19 Januari 1929. »

Dit amendement werd bij staking van stemmen verworpen.

Een lid stelt de vraag, met aandrang, of het niet mogelijk is dat de Regeering zou afzien van het amende-

Un membre a posé la question de savoir si l'application de cette loi entraînerait pour l'Etat des dépenses exceptionnelles.

M. le Ministre de la Justice a déclaré que l'application de cette loi n'entraînera pour le Trésor aucun décaissement.

Un membre demande si tous les condamnés seront bénéficiaires de ce projet de loi. La réponse de M. le Ministre de la Justice est négative étant donné que les cas d'espionnage seront exclus du bénéfice de la loi.

La question a été posée de savoir si les condamnés à mort par contumace tomberaient sous le coup de la disposition. La Commission a estimé que telle était bien la portée du texte adopté par la Chambre des Représentants.

En effet, lorsque le projet parle des condamnés à mort, il fait allusion à ceux dont, en vertu de la loi de 1929, la condamnation a été déclarée « irrévocable »; les peines seules étant déclarées inexécutoires.

Au surplus, les débats à la Chambre — et notamment l'indication du nombre des personnes visées par l'amendement du Gouvernement — démontrent que telle a été effectivement l'intention de la Chambre.

Un membre a néanmoins déposé l'amendement suivant :

« Ajouter au dernier alinéa de l'article 1<sup>er</sup> ce qui suit :

« ... que l'arrêt de condamnation ait été prononcé contradictoirement ou par contumace et que cette condamnation ait été ou non déclarée irrévocable en vertu des dispositions de la loi du 19 janvier 1929. »

Cet amendement a été repoussé par parité de voix.

Un membre demande, avec insistance, s'il ne serait pas possible que le Gouvernement renonçât à l'amende-

ment waarbij de terdoodveroordeelden van het recht van verkiesbaarheid verstoken blijven en dit uit eerbied voor het Vlaamsche volk.

Hierop wordt verklaard dat sinds de Regeering haar eerste wetsontwerp opmaakte, waarbij algemeene en onvoorwaardelijke amnestie was voorzien, de gemoederen opnieuw aan het gisten zijn gegaan en de tartende verklaringen van zekere betrokkenen het bekomen van een ideale oplossing hebben bemoeilijkt, om niet te zeggen onmogelijk hebben gemaakt.

Wat de Regeering ten deze voorstelt gebeurt in een geest van verzoening met de hoop dat dit breede gebaar door de Vlamingen zal begrepen worden en de geesten zich zullen ontspannen.

Bij meerderheid van stemmen worden vervolgens de artikelen en daarna het wetsontwerp in zijn geheel ongewijzigd aangenomen.

Uw Commissie is van oordeel dat een uitgebreide toelichting van het amnestieontwerp overbodig is. Het vraagstuk is niet nieuw. De Kamer der Volksvertegenwoordigers heeft er lang en breedvoerig over beraadslaagd. De politieke partijen hebben reeds hun standpunt ingenomen, de meeningen zijn gevormd.

De Regeering heeft verklaard hoever zij kan en wil gaan. Het amnestieontwerp beoogt de misdrijven, die dagteekenen van vóór twintig jaar en een pijnlijke en droevige herinnering voor elken Belg in het leven roepen, in het vergeetboek op te nemen.

Het Regeeringsamendement, waarbij de verkiesbaarheid ontzegd blijft aan de terdoodveroordeelden, werd in de Kamer der Volksvertegenwoordigers aangenomen met 94 tegen 65 stemmen en 26 onthoudingen.

Het wetsontwerp in zijn geheel werd goedgekeurd met 95 tegen 75 stemmen en 16 onthoudingen.

ment en vertu duquel l'amnistie prévue n'entraînerait pas, pour les condamnés à mort, la restitution du droit d'éligibilité, et ce par respect pour le peuple flamand.

Il est déclaré, en réponse à cette question, que depuis que le Gouvernement a élaboré son premier projet de loi prévoyant une amnistie générale et inconditionnelle, une vive émotion s'est emparée de l'opinion publique et que les déclarations et les défis de certains intéressés ont rendu difficile voire impossible l'obtention d'une solution idéale.

Ce que le Gouvernement propose dans ce domaine, il le fait dans un but d'apaisement et avec l'espoir que son geste large sera compris par les Flamands et que les esprits se détendront.

Les articles et le projet de loi dans son ensemble furent ensuite adoptés sans modification à la majorité des voix.

Votre Commission estime superflu de commenter longuement le projet de loi d'amnistie. Le problème n'est pas nouveau. La Chambre des Représentants en a délibéré longuement. Les partis politiques ont pris attitude et les sièges sont faits.

Le Gouvernement a déclaré jusqu'où il pouvait et voulait aller. Le projet d'amnistie envisage les délits datant de plus de vingt ans et veut passer l'éponge sur des faits qui constituent un pénible et triste souvenir pour chaque Belge.

Un amendement du Gouvernement refusant le droit d'éligibilité aux condamnés à mort fut adopté à la Chambre des Représentants par 94 voix contre 65 et 26 abstentions.

Le projet de loi, dans son ensemble, a été adopté par 95 voix contre 75 et 16 abstentions.

Uw Commissie is van oordeel dat onderhavig wetsontwerp aan een nationale behoefte beantwoordt.

Zij stelt U dan ook voor het onmiddellijk in behandeling te nemen en het zonder eenige wijziging te stemmen in een geest van nationale eendracht en verstandhouding.

Het verslag werd goedgekeurd met 7 stemmen en 8 onthoudingen.

*De Voorzitter,*  
PIERRE VAN FLETEREN.

*De Verslaggever,*  
VAN EYNDONCK.

Votre Commission estime que ce projet de loi répond à un besoin national.

C'est pourquoi elle vous propose de le discuter immédiatement et de le voter sans modification dans un esprit d'union et d'entente nationales.

Le rapport a été adopté par 7 voix et 8 abstentions.

*Le Président,*  
PIERRE VAN FLETEREN.

*Le Rapporteur,*  
VAN EYNDONCK.